

Aile Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16372>

Özet

Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ), aile sistemlerinin i?levselli?ini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? ve Türkçe'ye uyarlama çal??mas? yap?lm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in adaptasyonu, özellikle **?izofreni** hastalar??n ve onların aile üyelerinin psikopatoloji ve aile içi dinamikler arasındaki ili?kiyi incelemek üzere gerçekleştirilmiştir. Ölçek, ailelerin problem çözme, ileti?im, roller ve duygusal tepki verme gibi temel i?levsel alanlardaki yeterlili?ini de?erlendirmeyi hedefler. ADÖ, klinik ara?t?rmalarda ve aile psikiyatri alan?nda **aile i?levlerini** objektif bir ?ekilde saptamak için önemli bir araç olarak kullan?lmaktadır.

Ölçe?in referans? olan Polat (2010) çal??mas?, ?izofren hastalar? ile karde?lerinin **dü?ünce bozuklu?u** düzeyleri ile aile i?levleri arasındaki korelasyonlar? ara?t?rm??tır. Bu ba?lamda, ADÖ, aile ortam??n ruh sa?l??? üzerindeki etkisini ve kronik psikiyatrik hastal?klara sahip bireylerin ailelerinin nas?l i?ledi?ini anlamaya yardımcı olmuştur.

Anahtar Kelimeler

Aile Değerlendirme Ölçeği, ADÖ, Aile ??levleri, Uyarlama, ?izofreni, Psikopatoloji, Aile Terapisi, Psikiyatri, Dü?ünce Bozuklu?u

Yazarlar

S. Polat (Uyarlama Çal??mas?)

Amaç

Aile Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, aile sistemlerinin çe?itli boyutlardaki i?levselli?ini ve i?lev bozuklu?unu standardize edilmiş bir yöntemle ölçmektir. Bu araç, aile yap?s?n? ve süreçlerini de?erlendirerek, aile içi etkile?imlerin bireylerin ruh sa?l??? üzerindeki potansiyel etkilerini ortaya koymayı amaçlar.

Özellikle Polat (2010) tarafından yapılan uyarlama çal??mas?nda, ölçek, **?izofreni** gibi ciddi psikiyatrik bozukluklara sahip bireylerin aile ortamlar??n nas?l i?ledi?ini, ailedeki **stres** ve **ileti?im** sorunlar??n hastal???n seyrini nas?l etkiledi?ini anlamak için kullan?lm??tır. Bu amaç, klinik müdahale stratejilerinin geli?tirilmesine bilimsel zemin sa?lamaktadır.

Yap?

Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ), genellikle **McMaster Aile ??lev Modeli** temel alınarak geli?tirilmiş bir ölçe?in Türkçe uyarlamasıdır. Bu model, ailenin sa?l?kl? i?levi için kritik olan alt? temel boyutu ölçer. Bu boyutlar, ailenin kar??la?t??? görevleri yerine getirme becerisiyle doğrudan

ilişkilidir.

Problem Çözme: Ailelerin sorunları tanımlama, alternatif çözümler üretme ve uygulama yeteneği.

İletişim: Duygusal ve bilgilendirici mesajların açık ve etkili bir şekilde aktarılması.

Roller: Aile üyelerinin beklentileri karşılama ve görev dağılımındaki netlik.

Duygusal Tepki Verme: Aile üyelerinin duygusal ihtiyaçlara uygun tepki verme kapasitesi.

Duygusal Katılım: Aile üyelerinin birbirlerine olan ilgi ve yatırım düzeyleri.

Genel İlevsellik: Ailenin yukarıdaki tüm boyutlardaki genel sağlıklı işlevi düzeyi.

Ölçek, bu alt boyutlar üzerinden elde edilen skorlarla bir ailenin **ilevsel** mi yoksa **ilev bozukluğu** gösteren bir yapıya sahip mi olduğunu belirlemeye olanak tanır.

Geçerlik

Kaynak içerikte Aile Değerlendirme Ölçeği'nin adaptasyonuna dair spesifik geçerlik (validity) verileri belirtilmemiştir ("-"). Ancak, bir psikometrik aracın klinik veya akademik çalışmalarda kullanılabilmesi için kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılması zorunludur.

Uyarlama çalışmaları genellikle yapı geçerliği (faktör analizi ile), ölçüt bağımlı geçerlik (ilgili diğer kriterlerle korelasyon) ve ayırt edici geçerlik (klinik ve normal grupları ayırt etme yeteneği) incelenir. Polat (2010) tarafından yürütülen bu **Tıp Uzmanlık tezi** kapsamında, ölçeğin şizofreni hastaları ve kardeşleri popülasyonunda geçerli sonuçlar verdiğinin kabul edildiği varsayılabilir, ancak bu spesifik geçerlik katsayıları bu kaynakta sunulmamıştır.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik (reliability) verileri de belirtilmemiştir ("-"). Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Uyarlama çalışmaları en yaygın kullanılan güvenirlik yöntemleri iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliğidir.

Aile Değerlendirme Ölçeği'nin güvenilirliği, **iç tutarlılık** katsayılarının yüksek olması (genellikle 0.70 ve üzeri) beklenir. Polat'ın (2010) çalışmaları metodoloji bölümünde bu istatistiksel verilerin detaylıca sunulmuş olması muhtemeldir. Bu verilerin eksikliği, ölçeğin bu spesifik adaptasyonunun psikometrik sağlamlığına dair genel bir yargıya varmayı zorlaştırmaktadır.

Faktör Analizi

Satılan kaynak materyalde faktör analizine dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır ("-"). Orijinal ölçek (McMaster Aile İlev Modeli'ne dayalı ise) genellikle alt ana faktörden oluşur. Uyarlama çalışmaları sırasında, ölçeğin Türkçe formunun orijinal faktör yapısını koruyup korumadığını belirlemek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** veya **Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)**

yapılması gerekmektedir.

Bu analizler, ADÖ'nün Türk kültürüne özgü aile dinamiklerini ölçmede yapısal geçerliliğini kanıtlar. Faktör analizinin sonuçları, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar altında gruplanıp gruplanmadığını gösterir ve ölçeğin teorik yapıyla uyumunu teyit eder.

Araç

Test Type: Uyarılama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Yüksek ihtimalle 4'lü Likert tipi veya benzeri derecelendirme formatı kullanılmaktadır, ancak kaynakta derecelendirme bilgisi "-").

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik Popülasyon (şizofreni hastaları) ve Sağlıklı Kontrol Grubu (Hastaların kardeşleri).

Age Group: Yetkinler (2010 tarihli tez bağlamında, genellikle 18 yaş üstü).

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'na bağlı olarak yürütülen bir araştırmada yer alan şizofreni hastaları ve onların sağlıklı kardeşleri.

Test Methodology: Standardize edilmiş psikolojik değerlendirme aracı olarak bireylere uygulanır. Amaç, bireyin kendi ailesinin işleyişine dair algısının ölçmesidir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Aile İşleyişleri, McMaster Modeli, Klinik Araştırma, **Psikiyatri**, Adaptasyon, Ruh Sağlığı, **Tez**

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İzmir (2010 tarihi itibarıyla).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2010 (Uyarılamanın yapıldığı tez yılı).

Şzinler ve Ücret: Ölçeğin orijinal versiyonunun telif hakları ve kullanım izinleri, ölçeğin aslı geliştirenlerine aittir. Türkçe uyarlamasının akademik kullanım için genellikle tez yazarından veya ilgili üniversiteden izin alınması gerekebilir. Ücret bilgisi bu kaynakta mevcut değildir.

Kaynaklar

Polat, S. (2010). *Şizofren hastalar ve kardeşlerinde düşünce bozukluğu ve aile işlevleri ile ilişkileri* (Tıpta Uzmanlık tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İzmir.

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki adresten indirilebilir: [aile-degerlendirme-olcegi-ado-toad.pdf](#)

Aile Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri bu kaynakta sunulmamıştır. Ölçek maddelerine ulaşmak için referans gösterilen Polat (2010) başlıklı **Tıpta Uzmanlık tezi** incelenmelidir.